SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:629

av Gustaf Göthberg och Oliver Rosengren (båda M)

Modern distanshandel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga åtgärder som säkerställer rimliga villkor för distanshandel och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under de senaste decennierna har handeln genomgått en betydande transformation. Från att huvudsakligen ha skett i fysiska butiker, har människors köpvanor flyttats till digitala plattformar. Övergången till nätbaserad handel har gjort det möjligt för människor att enkelt beställa varor och få dem levererade direkt hem till brevlådan eller dörren.

Utvecklingen har inte bara underlättat för konsumenter utan har också haft betydande effekter på andra områden. Mycket har blivit bättre. Men det finns också skäl att konstatera att distanshandelsföreskrifter inte alltid har följt med i utvecklingen mot en mer modern distanshandel.

Ett område där distanshandeln ökat är apoteksprodukter och läkemedel. Många beställer hem paket som antingen hamnar i brevlådan eller utanför dörren, vilket är särskilt bra för den som bor långt ifrån ett fysiskt apotek. I många fall krävs ingen direktkontakt mellan köparen och budet.

I olika omgångar har ansvarig myndighet haft synpunkter på hur detta fungerar i praktiken och föreslagit olika typer av begränsningar vad gäller identitetskontroll, vilket skulle försämra tillgängligheten i stora delar av landet. Självklart kan det finnas enstaka

fall där fel har begåtts, men en genomgripande förändring skulle drastiskt minska möjligheten för människor bland annat på landsbygden att ha enkel tillgång till sina läkemedel. Här är risk- och väsentlighetsanalyser angelägna.

I andra fall har det handlat om att ansvarig myndighet skrivit föreskrifter angående distanshandel med snus och nikotinprodukter, med bland annat dubbla identitetskontroller, vilket lett till viss rättsosäkerhet när kommuner tolkat dem. En aktör som säljer snus och nikotinprodukter via nätet är underställd en kommuns tillsyn, även om det är en aktör som levererar till hela Sverige. Att Sveriges 290 kommuner tillämpar föreskrifterna på ett entydigt sätt är inte självklart.

De två exempel som nämnts ovan visar på behovet av en moderniserad syn på distanshandel, där risk- och väsentlighetsanalyser ligger till grund för en rättssäker och effektiv reglering. Att myndigheter uppfinner hjulet på egen hand och att kommuner sedan tillämpar det efter bästa förmåga, är en sämre lösning än att nationellt sätta ned foten kring hur förutsättningarna för distanshandeln ska se ut.

Det senaste decenniet har människor fått fler möjligheter när det gäller att ta emot varor man köpt; utlämningsställena är fler, paketboxarna har gjort entré, digital identitetskontroll är tillgänglig via applikationer i telefonen med mera. Ny teknik och innovativa lösningar har gjort livet enklare för konsumenterna och skapat affärsmöjligheter för distanshandlare. Nu är det hög tid att hitta en god ordning för att ge dem rättvisa och långsiktiga förutsättningar, och detta bör ges regeringen till känna.

Gustaf Göthberg (M) *Oliver Rosengren (M)*